

ДОННАФУГАТА

Сеньйора Феррара, в якої Марко зрештою зняв кімнату, була вдовою. Вона одразу ж сказала про це Маркові, наче це перша та найвизначніша її характеристика.

Років сорок тому її називали би лише «удова Феррара» і сумно дивилися б їй услід, коли вона йшла вулицею. Сусіди, почувши її ім'я, починали би розповідати про те, яким прекрасним чоловіком був покійний сеньйор Феррара, як його любила вся громада та до якого бару¹ він заходив щоранку по дорозі на роботу, щоб випити кави та з'їсти наповнений солодкою рикотою «ірис»².

Та часи змінились, і навіть тут, у Портамаре, вже ніхто не залишався вдовою до смерті та не носив жалоби за чоловіком, померлим двадцять років тому.

1 Бар в Італії – це здебільшого місце, куди заходять на каву та випічку, а не лише по алкоголь.

2 Ірис – типові палермітанські солодощі зі смаженого тіста, наповненого солодкою рикотою.

Ніхто, крім сеньйори Феррари.

Щоранку вона вбиралася з ніг до голови в чорне, пов'язувала на голову чорну стрічку, обережно встромлювала свої змучені артритом ноги у старенькі чорні черевики та йшла на ринок. Марко поняття не мав, о котрій саме вона прокидалась, але коли він вставав на роботу о сьомій тридцять, сеньйора вже була на кухні.

Він сонно вітався з нею, вмощувався на стільці коло вікна та зачудовано дивився на те, як її вузлуваті руки дістають з полиці бляшанку з кавою, розкручують гейзерну «мокку»¹ та заливають до неї фільтровану воду.

Сеньйора зазвичай була сповнена енергії після ранкової прогулянки – розсувала фіранки, вмикала радіо, щось розповідала йому про сусідку, яка в неділю одягнула до церкви лаковані черевики на підборах, «можеш таке уявити, мій хлопчику?»

Марко, звісно, поняття не мав, як треба ходити до церкви. Його батьки за юності просиділи доволі часу на лекціях з наукового атеїзму, тому він набагато більше знав про те, чому вони ненавиділи Леніна, ніж про Новий Заповіт. Сеньйора з її веселими зморшками навколо очей, спритними руками та стареньким радіо відкривала йому зовсім інший світ – сповнений молитов, релігійних процесій та пліток про приватне життя священника, «якого в нього бути не може! Нізащо!».

Сеньйора Феррара з'явилася у його житті випадково – Марку запропонували це стажування три місяці тому як «рідкісну, дуже актуальну нагоду», тобто останньої миті. «Апартаментів ми вам не організуємо, але у вас є бюджет, щось знайдете», – сказав йому начальник, не підводячи очей від телефону. Марко навіть зрадив – минулого разу він просидів три місяці у Флоренції, де йому таки «організували апартаменти»,

.....
1 Мокка – італійська гейзерна кавоварка.

але заробітку вистачало лише на їжу. Відтоді він завжди надавав перевагу дешевому житлу та «перерозподілу коштів», тобто витрачання різниці на «егермейстер» і подорожі.

Квартиру він знайшов за два дні – багато в чому завдяки своєму новому колезі Паоло, який хвацько домовлявся сицилійською з власниками про зустріч та торгувався з ними за вартість кімнати. Але Марко навіть за гроші не зміг би пояснити, чому з усіх варіантів обрав саме підстаркувату італійську вдову, яка полюбляла ходити до церкви, слухати радіо та годувати його овочами у майже насильницький спосіб.

Під час їхньої першої зустрічі сеньйора, вся в чорному, справила на нього неабияке враження. Після довгих перемовин між нею та Паоло, з яких Марко зрозумів відсотків п'ятдесят, вона, ще раз змірявши Марка поглядом, повернулась до Паоло.

– Спитай у нього, чи шанує він нашого сеньйора.

Це була перша фраза, яку вона сказала чистою італійською. Марко розгублено подивився на Паоло, бо поняття не мав, про якого сеньйора йдеться.

– It's God, dude!¹ – сказав Паоло, стримуючи сміх. – Вона питає, чи ти віриш у «нашого Бога», зрозуміло?

Марко розгубився ще більше.

– Чуваче, просто кивни, – порадив Паоло. – Вона ж тобі іспит не влаштовуватиме!

– Sì, sì, – закивав Марко.

– Ви в Україні хто? Протестанти? – уважно придивилась до нього сеньйора.

– Ні, ні, що ви, сеньйоро! Він католик! – не моргнувши оком збрехав Паоло.

Сеньйора щасливо усміхнулась та скинула тридцять євро з ціни квартири. Марко ще раз оглянув велику світлу

1 Це Бог, чуваче! (англ.)

кімнату, яку вона здавала, високі стелі, зручну вітальню та вид на море з вікон кухні. Помешкання було для нього ідеальним – і за умовами, і за ціною. Але ходити на сповідь у неділю вранці... Ні, в його планах на літо такого не було.

Він вже був готовий сказати, що йому треба подумати та продовжити пошуки, коли сеньйора, ще раз усміхнувшись, тепло сказала йому:

– Я б не здавала кімнату, але якось сумно жити самій у такій великій квартирі... А ти наче хороший хлопець, я таке завжди відчуваю.

Після цього Марко не міг не погодитись. Мабуть, вона чимось була схожа на його бабусю, якої не стало десять років тому, коли Марко ще вчився в університеті. То була не перша і не остання його втрата, але боліло так, як не боліло навіть після загибелі батька.

У сеньйори Феррари був син, якого, звісно ж, звали Джованні. У Джованні була дружина-сербка та доньки-двійнята. Як істинний італійський син, він провідував маму тричі на тиждень, а коли не приходив, дзвонив їй по кілька разів на день та переконував її у тому, що Петра вийшла за нього не лише заради документів. Він колись розповів Марку, як довго вмовляв її, горду білявку, переїхати до «цього богом забутого містечка» – в Белграді вона була директоркою успішного видавництва, дружила з донькою президента та раз на три місяці літала до Нью-Йорка.

Марко дуже любив слухати розмови сеньйори з Джованні. Він сам собі наполягав на тому, що просто намагається підтягнути італійську, але насправді його дуже веселив південний акцент сеньйори, її теорії щодо Петриних документів та те, як відчайдушно вона хрестилася на словах «богом забуте містечко».

Джованні, Петра та їхні доньки приходили на обід щонеділі, і тоді сеньйора готувала щось особливе. Вона працювала

над цим ледь не весь тиждень – вишукувала найкращий пармезан та найсмачніший бекон, ретельно прибирала у домі, на secondo¹ смажила курку в духовці та купувала дівчаткам подаруночки.

У решту днів сеньйора снідала, обідала та вечеряла з Марком. Спершу він вдавав, наче знає, як куховарити, і сам впорається, але вона ледь не оніміла, коли вперше побачила у холодильнику заморожену піцу та паніровані рибні палички. З того часу вона почала маніакально піклуватися про Марка, як колись про Джованні – готувала, прала, прасувала його сорочки, змінювала постільну білизну та завжди намагалася підкласти йому на тарілку якусь гидоту типу шпинату, яку гордо називала «un bell pezzo di verdura»². Марко давився шпинатом, зберігав свій річний запас презервативів у замкнутій на ключ валізі та прикидався, ніби не насолоджується сеньйориною турботою.

Насправді йому все це дуже подобалося. У нього було двоє братів та сестра, він один із старших, поїхав з дому до університету одразу ж після школи. Роки гуртожитків, орендованих квартир, навіки пропахлих травичкою, локшини у стаканчику та розігрітої піци змусили його звикнути до дуже простого життя, а загибель батька – до роботи по дванадцять годин на добу та до уникання серйозних стосунків.

Ця квартира була для нього наче повернення додому. Він так само працював по дванадцять годин у винарні, намагаючись опанувати всі процеси, до яких мав доступ, так само зустрічався з випадковими дівчатами, яким подобався його акцент та світле волосся, але вдома на нього завжди чекав гарячий обід та сеньйорина компанія.

1 Італійське застілля зазвичай складається з кількох етапів – antipasti (закуски), primo (паста чи ризото), secondo (риба чи м'ясо), dolce (десерт), digestivo (алкогольні напої, що нібито сприяють травленню – ром, грапа, лімончелло).

2 Добра порція овочів (іт.)

– Ти хороший хлопчик, – розчулено казала сеньйора, поки Марко вдавав, що йому до смаку броколі. – Ти дуже хороший хлопчик, М'арко. Ти мені нагадуєш мого Альберто – він теж завжди хотів розвивати батькову винарню, але сам розумієш... – вона розводила руками, як і Джованні, коли намагався вигадати найобразливішу назву для Портамаре. – Довелося йому йти до поліції. Я так на нього чекала, так чекала! Здавалося, що він у тій академії пів життя вчився. А потім нарешті повернувся – зійшов з автобуса з двома валізами та у костюмі, як у Марчелло Мастрояні, і прямо зі станції пішов до мого батька просити моєї руки.

Марко всміхався та героїчно пхав до рота ще один bell rezzo остогидлих йому овочів.

– Як же мій батько тоді сварився, – мрійливо продовжувала сеньйора і залюбки наминала шпинат, политий оливковою олією. – Ой, як він кричав! Альберто ходив до нього щодня протягом двох місяців. І батько врешті здався. Так я й вийшла заміж за Альберто Феррару. Він привів мене до цієї самої квартири, переніс через поріг і сказав, що я можу не називати його маму «мамою». А я навіть не намагалась – вона мене зненавиділа з першого погляду. Завжди казала, що я вийшла заміж за Альберто лише тому, що він такий перспективний... Варто було мені відвернутися, як вона тут же починала намовляти його проти мене.

Марко, загартований попередніми розповідями, вже знав, що цієї хвилині треба за будь-яку ціну втриматись і не всміхнутися. А для цього слід не думати про Петру та сеньйорині підозри.

– Зрештою Альберто став керівником підрозділу фінансової поліції. Як я ним тоді пишалася! Вбрала свою найкращу сукню, жовту в горошок, купила Джованні його першу краватку... А потім...

Розповідь завжди закінчувалась на цьому місці. Але Марко вже багато від кого чув продовження.

Коли Джованні ледь виповнилося шістнадцять, його батька вбили при виконанні обов'язків. Застрелили просто у морі, на судні берегової охорони, під час проведення операції. У Портамаре такого ніколи не траплялося, ані до, ані після, бо якщо Марку треба було б описати це місце кількома словами, то він би теж не вигадав нічого кращого за «богом забуті руїни». Відтоді сеньйора Феррара щодня вбирала жалобу і навіть слухати нічого не хотіла про те, що часи змінилися. Роками вона берегла лише дві кольорові сукні – свою весільну та ту саму, жовту в чорний горошок.

Проте сеньйора не втратила смаку до життя. Навпаки, вона була сповнена енергії та оптимізму – якщо, звісно, не йшлося про сербських невісток. Вона варила каву, підспівуючи пісням із радіо, приносила з прогулянок жовтогарячі соняшники та мала дуже молоде почуття гумору.

Маркові на другий день у її оселі здавалося, що він завдяки сеньйориним контактам уже знайомий з усією вулицею – із пекарем сеньйором Ріккобелло, з його дружиною, яка іноді вдягала лаковане взуття на підборах до церкви, із Лореною та Федерікою, двома сестричками-студентками з будинку навпроти, із сеньйором Пікколо, що колись мав крамницю капелюхів, а потім продав її сеньйорі Пітті, яка там відкрила перукарню...

Життя Портамаре здавалось йому і дуже цікавим, взірцево італійським, і водночас дуже знайомим. Як і в його місті, всі знали одне одного і відчайдушно пліткували за будь-якої нагоди. Майже половина жителів «руїни» працювали «у морі» – на поромах, що возили туристів на острови, на рибальських човнах, у доках. Інша половина, разом з Марком, – на винарнях та на виноградниках.

Навесні життя тут здавалось настільки тихим та впорядкованим, що зачиняти двері було не просто дивно, але й образливо для сусідів. Тому Марко незабаром усвідомив, що його валіза, замкнена на ключ задля сеньйориного спокою, насправді ображала її до глибини душі. Зрозумів, але так і не наважився лишити її відчиненою, бо сеньйора, на його думку, явно була не готова дізнатись про нього всю правду, тобто побачити ті самі презервативи та пакет з «травичкою».

Коли ж прийшло літо, Маркові відкрилося абсолютно інше Портамаре. Вздовж моря відчинилися бари, що, здавалося, були покинуті та позабивані півстоліття тому. У затоці за вітряками почали працювати школи віндсерфінгу та зазвучала музика дискотек. В очеретах коло соляних озерець та вітряків щовечора збиралися люди, аби подивитися на захід сонця.

Марко не вірив своїм очам. Він переїжджав до міста, що справді здавалося забутим богом та прогресом, а опинився на вістрі літнього відпочинку та розваг.

– Тепер молоді більше з'явиться, ти хоч заведеш собі друзів, – втішено казала сеньйора. – Нічого тобі зі мною радіо слухати! Може, ще й зустрінеш хорошу італійську дівчину...

«Хороша дівчина» в її уяві могла бути лише італійкою, це Марко зрозумів майже одразу.

Він всю весну працював за трьох, але з потеплінням раптом активно соціалізувався. Колеги з винарні теж наче ожили з початком літа і почали кликати його на аперітиво¹, на вечерю чи просто «uscire» – пройтися по барах, випиваючи у кожному хоча б по келиху, перетнутися з друзями, зайти до клубу...

– Тобі треба зрозуміти, що винарство від тебе не втече, – повчав Марка його угорський колега Нестор. – Хіба тобі ще

.....
1 Аперітиво – традиція аперитиву, який пропонують бари та ресторани близько сьомої вечора, перед вечерею. Зазвичай це якийсь алкогольний напій чи коктейль та закуски – іноді оливки, чипси та горішки, іноді дошка з м'ясною чи сирною нарізкою, іноді «шведський стіл».

буде тридцять років і не буде жодних зобов'язань? Чувак, цей час для тебе має бути, як Еразмус!

Марко знав про те, що таке Еразмус, лише з фільмів, і брав додаткові зміни, бо справді любив свою роботу і хотів опанувати все, що міг, поки був у Італії. Нестор же такими дрібницями не переймався.

– Гріш ціна виноробові, який не дегустує! – повторював він та тягнув Марка «на келишок» після роботи чи на пляж у вихідний день.

Літо тривало: спекотно вже було не лише на сонці, тому Марко відбивався все рідше. Він стільки років ставив перед собою нові й нові цілі, стільки часу та сил віддав майбутньому, яке ніяк не наставало, що йому справді хотілося нарешті розслабитися, хоча б на одне літо – на одне чудове, сонячне, стереотипно прекрасне італійське літо.

Тож він усе частіше вечеряв не з сеньорою, а з колегами – у ресторанах, яких не було ще місяць тому. Або удвох із Нестором, на скелях коло берега, де можна було просто дивитись на море, їсти кожен свій паніно¹ та курити косяк, відчуваючи, як м'язи нарешті розслабляються після важкого дня. Іноді він вечеряв і сам, просто насолоджуючись вільним часом, містом та морським повітрям.

За сніданком сеньйора з захопленням розпитувала Марка про все, чим він займався тими днями, та часто впадала в ностальгію.

– Навпроти тих млинів Альберто мені освідчився, – мрійливо застигала вона з банкою кави над плитою. – Ох, скільки вже років минуло... Він наче не був романтиком, але привів мене туди перед заходом сонця, став на одне коліно і дістав з кишені обручку – якусь дешевеньку, але для мене вона була найгарнішою у світі!

1 Бутерброд (іт.). Множина – panini.

Напади ностальгії викликали в неї абсолютно всі розповіді Марка – про пляж, про човни, про затоку, куди вони з колегами їздили купатися, про пляжні клуби... Марко тихо посміювався, коли виявилось, що Альберто освідчувався їй не лише в очеретах навпроти соляних млинів, але й у порту, і коло воріт до старого міста – звісно, завжди на заході сонця.

Він не знав, чи сеньйора справді любила трохи прикрасити свої розповіді, чи все ж почала забувати, як усе було насправді. За його припущеннями, їй було добре за сімдесят, бо ж Джованні нещодавно виповнилось сорок три, і він, за його ж власними словами, був пізньою дитиною. Але все ж якомога нейтральніше спитав про це Джованні, коли вони пили лімончелло на балконі після чергового недільного обіду.

– Вона тобі ще й не таке розкаже! – зареготав Джованні. – Я в її спогадах завжди був найчемніший у класі та найкраще за всіх вчився. Але можеш піти розпитати директорку школи – вона шампанське відкоркувала, коли я нарешті випустився! Мама просто народилася не у той час та не у тій країні. Їй завжди хотілося краси та романтики, але жила вона, на жаль, на Сицилії...

Тож Марко заспокоївся та продовжив розповідати сеньйорі про всі свої пригоди. Ну, майже про всі, багато деталей він все ж замовчував – про косяки й алкоголь, і про те, що він ще в перший місяць у Портамаре мав невеличку історію з Лореною із сусіднього будинку.

Інші іноземці у винарні – Нестор та ірландець Шон, – на відміну від Марка з його посереднім рівнем, італійської майже не знали.

Але Нестора це абсолютно не обмежувало – за допомогою цигарок та фляжки з палінкою¹ він миттєво знаходив друзів

.....
1 Палінка – угорська фруктові горілка.

у будь-якій ситуації і примудрявся пояснювати все, що йому треба, за допомогою жестів та англійських слів.

Він загалом був цікавим «персонажем», як сказали б італійці. Взимку ходив у потертому пальті, ранньою весною – у не менш потертій шкірянці. До того ж він кульгав на праву ногу, любив поговорити про права людини, постійно курив та здавався героєм соціально-саркастичного коміксу.

Високий, білявий та відкритий до спілкування, він подобався місцевим дівчатам навіть без знання мови. Але Марко не бачив у ньому бажання впадати за кимось та крутити літні романчики.

– Я вийшов з великого спорту, – вдавався до спогадів Нестор. – До того ж, якщо мені хтось подобається, то нічого доброго з того не виходить, це вже перевірено.

Влітку, коли вони вперше потрапили на пляж, Марко побачив, що живіт та праве стегно Нестора перетинали кілька шрамів.

– Аварія, – коротко пояснив він, помітивши погляд Марка.

– Чу-ув-а-а-че! – вражено протягнув той.

Шрами на вигляд були дуже глибокими та наче рваними, і Марко подумки здригнувся, уявивши, наскільки це мало бути боляче. Нестор мовчки витягнувся на рушнику та більше не додав ні слова. Марко не розпитував, але не міг припинити думати про це.

За кілька тижнів Нестор сам повернувся до цієї теми.

– То була не просто аварія, – раптом заговорив він під час перерви, коли вони курили за воротами винарні. – В сенсі... Я був винен, я не впорався з кермом. І все.

Він загасив сигарету і прихилився до стіни, заплющивши на мить очі.

– Одна помилка... – тихо додав він. – Одна-єдина. І не забудеш про неї, бо ось вона, назавжди зі мною.

Він вказав жестом на ногу. Марко не знав, що відповісти. Натомість він подав Несторові ще одну самокрутку.

Більше вони про це не розмовляли, бо Марко був не з тих, що лізуть іншим у душу. У нього самого в житті було багато такого, про що не хотілося навіть згадувати.

Червень, як він зрозумів потім, був лише репетицією перед правдивим сицилійським літом. Липень приніс неймовірну спеку та натовпи туристів, що скуповували солом'яні капелюхи і надувних фламінго й захоплювали вечорами столики в барах коло солончаків у сподіванні побачити справжніх.

Спати вночі стало неможливо – Марко потерпав від задухи та постійно прокидався від криків, бо квартира сеньйори була на одній із центральних вулиць. Чудове італійське літо, дуже привабливе для туристів, виявилось зовсім не таким приємним, коли після спекотної ночі вранці треба було йти на роботу та працювати повну зміну.

Сеньйора дала йому старезний вентилятор, що шумів, мов двигун літака, та майже не виконував свою основну функцію. Після ще однієї безсонної ночі Марко купив новий і цілий вечір переконував сеньйору, яка не вірила, що старий вентилятор пожирав більше струму. Вичерпавши всі аргументи та свій небагатий словниковий запас, Марко здався і подзвонив Джованні.

– Вона досі береже того монстра? – не повірив той. – Ану передай-но їй слухавку.

Сеньйора взяла телефон, миттєво перейшла на сицилійську та заторохотіла щось незрозуміле, скептично скошуючи очі на Марка. Розмовляли вони десь із годину. Сеньйора нервово підхоплювалася з місця, ходила по вітальні, заходила до кімнати Марка, аби перевірити позначки на старому вентиляторі, здіймала руки до неба та хитала головою. Марко дивився футбол.

– Va beni, va beni!¹ – нарешті вигукнула вона. – Ти переміг! Завтра викинемо той вентилятор. Хоча твій батько купив його...

Коли саме купив вентилятор батько Джованні, Марко вже не почув. Покинувши футбол, він заходився збирати новий вентилятор. Тієї ночі він спав мов вбитий і ледь не проспав початок зміни наступного ранку.

– Чуваче, що, нарешті пощастило? – зареготав Нестор, побачивши його заспане обличчя.

Марко, якому «щастило» значно частіше за Нестора, показав йому середнього пальця та взявся до роботи.

На початку липня вони з Нестором та кількома італійськими колегами знайшли нову розвагу – винні тури. У вільний час вони записувались на тури навколишніми винарнями, гигочучи з пафосних описів та вдавано кривлячись від вин конкурентів.

Одна з винарень, що спеціалізувалась лише на солодких та кріплених винах, помстилась їм за це у найбільш несподіваний спосіб. Вони вийшли за її ворота, регочучи мов підлітки, та впали на розпечені сонцем сидіння машини Паоло.

– Чуваки, яка ганьба! Нас вбило церковне вино! – проговорив Марко, відкидаючи голову та заплющуючи очі. – У нас теж є таке... Майже для всіх це перший в житті ковток алкоголю... Така жаклива солодка бодяга, як ми це раніше пили? Так от, воно приблизно таке ж.

– Компаре², не ображай гордість західної Сицилії! – зареготав Паоло, який відмовився від дегустації зі словами: «Солодке вино – це не вино!» – І куди тепер відвезти ваші нетверезі дупи?

– Ми, вважай, по пляшці кожен випили, – розслаблено сказав Нестор, витягуючись поряд з ним на задньому сидінні. –

1 Добре, добре! (сиц.)

2 Куме (іт.). Дуже часто вживане звертання між друзями.

Тому трохи співчуття та розуміння, окей? Давай на пляж коло «Панормуса»¹.

Паоло погодився. Марко теж не заперечував, бо йому було ліньки виходити з теплого та розслабленого стану.

Пляжний бар «Панормус» – одне з найелегантніших місць в околицях Портамаре: туди не дозволялося заходити у шльопанцях та без бронювання. Нестор дуже любив підтримувати охоронця та питати, чи немає в них вільного столика на десятьох. Тому, побачивши його навіть здалеку, той зазвичай починав червоніти, мов найкращий сицилійський помідор.

Але цього разу ні в кого з них не було на це настрою. Припаркувавши авто під велетенським фіговим деревом, вони влаштувались на гарячому піску. Сонце вже сідало, і людей на пляжі поменшало.

– Я піду за бухлом, – за якийсь час підвівся Паоло. – Ви ж наче надегустувались, а я – ані краплі.

– І я! – підхопився Нестор. – Тобі щось взяти?

– Пляшку води, – не розплющуючи очей, пробурмотів Марко. – І нормального сухого вина.

– Молоток! – з гордістю сказав Нестор. – У тебе, до речі, штани дзижчать.

Марко неуважно поплескав по кишенях, поки нарешті знайшов свій телефон. Іра, ну звісно.

– Привіт, чмо! – майже прокричала у слухавку вона.

– Сама ти чмо, – автоматично відповів Марко. – Як справи?

Паоло та Нестор вже рушили до бару – старенького, пошарпаного та не такого ексклюзивного, як «Панормус».

– Та нормально, – діловито защебетала вона. – Щойно закінчила одну зустріч, іду додому. А ти?

У слухавці шуміли автівки та гомоніло місто. Навколо Марка шепотіло море та лунала музика з «Панормуса».

1 Панормус – одна з перших назв Палермо.

– А я на морі! – не втримався й зареготав Марко.

Захід сонця змінювався з помаранчевого на рожевий, люди розходились, а пісок приємно грів спину. Якщо це не щастя, подумав він, то що ж тоді воно?

– Засранець! – по-доброму пробурчала Іра. – У нас дощить другий день...

– Приїжджай до мене! – Марко оперся на лікті та подивився на порожній пляж. – Правда, приїжджай! І маму бери!

– Ми б з радістю, ти ж знаєш... Якщо раптом там затримаєшся, то, може, десь у листопаді...

Спалах реальності трохи протверезив Марка. Так, він тут лише до кінця жовтня. А що далі? Знову знімати кімнату чортзна-де та їздити на роботу на метро? Не треба про це зараз...

– Спробую, – сказав він якомога веселіше. – Але ви теж спробуйте приїхати раніше!

– Добре, добре! Як у тебе справи загалом? Як твоя сеньйора Феррарі?

– Феррара, – виправив її Марко. – Все нормально, хоча ледь не повела мене на сповідь, коли я купив новий вентилятор...

Розповідаючи сестрі про антикварну техніку, Марко знову ліг на пісок та відчув, як м'язи спини поволі розслабляються. Так, це і є щастя, подумав він. Таке просте – коли багато працюєш над тим, що любиш, а потім маєш змогу витягнутися на теплому пісочку коло моря. Ще б хлопці швидше з вином повертались...

Ірі історія про вентилятор дуже сподобалась.

– Наша бабця мочила б те ж саме. Пам'ятаєш її радіо? По-моєму, його дід з якогось трофейного приладу переробив...

Марко пам'ятав і про радіо, і про те, як бабуся захищала його всіма силами, відмовляючись від сучасніших пристроїв.

І загалом бабусю, яка себе не тямилла від переживань за нього, «самого-самісінького, у чужій країні!»...

Прощаючись з Ірою, він почув тихий плескіт. Піднявшись на ліктях, Марко зрозумів, що він на цьому клаптику пляжу вже не сам. На піску, на лінії прибою звідкись з'явився великий кудлатий пес, що грався з хвилею, намагаючись вхопити її зубами.

– Агов, земляче! – почув він веселий голос і повернувся в інший бік.

З теплого вечірнього моря виходила дівчина. Сонце не давало Марку роздивитись її як слід.

– Агов! – відповів він українською, сподіваючись, що йому не почулося.

– Привіт Ірі! – ще веселіше додала вона та, зупинившись, викрутила мокре волосся.

– Е-е-е... Що?

Марко не розумів, про що говорить незнайомка. Вино й досі згладжувало все навколо, надавало приємності, але він був на сто відсотків впевнений, що раніше ніколи не бачив її... Може, це якась Ірина подруга, яку він не пам'ятає?

– Ми були за скелею, тебе навіть там було чути, – зі сміхом сказала дівчина.

– Ми? – розгублено спитав Марко.

– Ми з Фініком, – мовила вона, хоча Марко все одно нічого не зрозумів і розгублено дивився то на неї, то на пса. – Чекай, ти що, обдовбаний?

– Та наче ні, – потрусив головою Марко. – Ми знайомі?

Дівчина загулила обличчя руками і драматично похитала головою.

– Я чула тебе з-за скелі, – підкреслено повільно повторила вона. – Твою розмову з якоюсь Ірою. Ми не знайомі, я тебе вперше в житті бачу. Просто пожартувати хотіла, якщо вже земляка здибала.

Сонце нарешті сіло за обрій, і Марко зміг трохи краще розгледіти її. Середнього українського, тобто високого сицилійського зросту, не худа і не повна, а якась ніби м'якенька. Довге мокре волосся, що вже встигло стати хвилястим. На вигляд – його ровесниця, хоча може бути і старшою за нього, і молодшою.

Поки він витріщався, пес обнюхав його п'яти та, вирішивши, що Марко йому не цікавий, влігся на пісок.

– Фінік – це ось цей товариш? – трохи отямився Марко та показав на пса.

– Так. Фініку, ану скажи «привіт»! – кивнула псу дівчина.

Пес, підхопившись, голосно гавкнув. Марко мимоволі замилувався ним – у нього завжди були собаки, але його теперішнього ритму життя домашні тварини не пасували. Фінік був великим та волохатим псом невизначеної породи і здавався дуже дружнім.

– І покажи мені носа заодно, – дівчина присіла і почала роздивлятися собачу морду. – Наче все добре, ні? Колючок не набрав?

– А що сталося?

– Знайшов морського їжака, уявив себе тюленем та спробував його з'їсти, – вдавано сердито сказала дівчина та погрозила пальцем. – Дивись мені, я тобі потім голки з морди не витягатиму!

– А що там, за скелею? – спитав Марко, який вже кілька разів був на цьому пляжі, але чомусь іще ніколи його не оглядав.

Лише зараз він усвідомив, що, намагаючись «розслабитись» за порадою Нестора, став справжнім «матрацником». Раніше для нього відпочинок, нечастий і тому такий цінний, завжди означав сходження на гори, запливання до печер та навіть витягання голок морського їжака з п'яток. Але за останні місяці у Портамаре він чомусь іще ні разу не запливав за межі громадських пляжів.

– Ой, що там за скелею! – жартівливо закотила очі дівчина. – Нічого особливого насправді, ще одна скеля та ущелина, до якої можна залізти. Але без капців не раджу, там справді повно їжаків – звичайних чорних, кольорових вже явно повиловлювали¹. І зі скелі можна стрибати, там не дуже високо, але прикольно...

З бару вийшли Нестор та Паоло з пляшками й келихами в руках.

– Он мої друзі, до речі, – нарешті остаточно прийшов до тям та згадав про хороші манери Марко. – Я Марко.

– Аліса, – трохи завагавшись, назвалась дівчина. – Не сподівалася зустріти тут земляка, я вже втратила всяку надію, що знайду тут когось з наших.

– А ти шукала? – засміявся Марко.

– Не дуже, – чесно відповіла дівчина і теж засміялась. – І ти закордоном стаєш асоціальним?

Марко не встиг відповісти.

– Агов! У нас поповнення? – гукнув Паоло італійською. – Чудово, ми взяли з запасом!

– Дякую, я вже йду – чудовою італійською відповіла Аліса. – Хіба що у вас є зайва склянка води...

Марко з усіх сил намагався не заздрити, бо розмовляла вона як людина, що живе в Італії доволі давно.

– Знайдемо! – усміхнувся на всі тридцять два зуби Паоло. – Ти ж не звідси? В сенсі – ти дуже добре говориш, але я наче чую якийсь акцент.

– Ні, ні, – похитала головою вона.

Марко спробував уявити, як часто вона це чує.

– Вона теж з України, – пояснив він англійською, хоча цю фразу Нестор зрозумів би й італійською.

– О, круто, ще одна сусідка! – весело вступив до розмови той.

1 Морські їжаки вважаються делікатесом, але не всіх їх можна вживати у їжу. Ті, яких можна, зазвичай коричневого чи фіолетового кольорів.

– У якому сенсі? – перейшла на англійську дівчину.

Марко зауважив, що і англійською вона розмовляла так, наче довго працювала над вимовою.

Нестор заходився розповідати про те, звідки він саме з Угорщини та скільки разів бував в Україні, де саме та коли. Аліса ввічливо кивала, хоча Марко був впевнений, що для неї вся ця інформація була такою ж нецікавою, як і для нього.

Паоло тим часом налив води в один із пластикових стаканчиків та простягнув його дівчині.

– Це твій звір? – спитав він італійською, вказуючи на Фініка, що лежав на піску поряд з Алісою. – Може, він теж пити хоче?

Не чекаючи на відповідь, він налив води до іншого стаканчика та повільно поставив його на пісок. Фінік запитально подивився на Алісу.

– Вперед! – з усмішкою сказала вона.

Пес підвівся та вмить висьорбав усю воду.

– Молодець! Тримай ще!

Паоло вилив рештки води до того ж стаканчика. Фінік випив половину і повернувся на своє колишнє місце.

– Дякую! – Аліса підняла стаканчик, вклала його до свого та потріпала пса по голові. – *Comunque, devo andare...*

– *Anda-a-a-are perché fe-e-e-rma non sai sta-a-a-re!*... – як повний кретин проспівав Паоло. – *Dai*², залишайся! Хоч на пів години!

Нестор, який вже влаштувався на піску поряд з Марком та відкоркував свою пляшку пива, здивовано повернувся до нього.

– Він нарешті остаточно здурів? – голосним шепотом спитав він.

1 «Йти, бо не вмєш лишатись на місці» (іт.). Слова з пісні Алессандри Аморузо.

2 Давай (іт.).

Аліса, не втримавшись, засміялася.

– Дякую за запрошення, – сказала вона. – І за пісню, люблю її... Але мені правда треба йти. Приємно було познайомитись! Бувайте!

– А як сказати «до побачення» українською? – не здався Паоло.

– «До побачення», – відповіла Аліса та, не зважаючи на нього, попрямувала до дороги.

– Доро basiamì¹? Правда? Яка хороша мова! Чувак, вона мені доро basiamì сказала! – повернувся до Марка Паоло.

– Боже, замовкни! – простогнав Марко.

– Хоч номер можна в тебе попросити? – підкреслено відчайдушно крикнув Паоло.

Аліса проігнорувала його вигук і помахала їм на ходу. Взявши пса за ошийник, вона попрямувала до срібної автівки, припаркованої трохи далі, під соснами.

– Ти в неї якісь контакти взяв? – повернувся Паоло до Марка.

– Чувак, не ганьби нас! – загіготів Нестор. – З нею твої італійські штучки та «Ciao, bella!» не пройдуть.

– Про що це він? – спитав Паоло в Марка італійською.

Нестор кинув у нього пачкою чипсів.

– Іноді думаю, що я на цьому острові найбільший фемініст, – вдавано втомлено сказав він і відкоркував ще одну пляшку пива. – Тримай, лицарю!

– Мені друзі колись казали, що у вас в Україні можна піти на дискотеку, і дівчата на тебе вішатимуться лише тому, що ти італієць, – навіщось почав розповідати Паоло, запхавши собі до рота жменю чипсів.

Марко скривився та відпив ковток вина. Поганеньке, але хоч не солодке.

– Та звичайно! – підкреслено саркастично кивнув Нестор.

1 Потім поцілуй мене (іт.). Звучить дуже схоже на «до побачення».